

Stockholms kommun
105 35 Stockholm

Vidar Stensåsen m.fl. ./ Stockholm kommun
angående **detaljplan avseende fastigheten Stockholm Larsboda 2:3**

Ni får tillfälle att yttra er över innehållet i bifogade handlingar.

Ert yttrande ska vara skriftligt och ha kommit in till mark- och miljödomstolen **senast den 13 december 2018**. Domstolen tar gärna emot inlagor som inte är alltför omfattande via e-post i pdf-format. Om handlingen skickas via e-post behöver den inte samtidigt skickas på annat sätt. I yttrandet ska domstolens målnummer P 4806-18 anges.

Om ni inte svarar kan målet ändå komma att avgöras.

Om ni har frågor i målet kan ni kontakta domstolen.

Marcus Maars
Telefon 08-561 656 40

Bifogade aktbilagor: 2-3

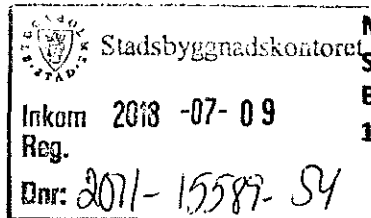
Al. OS. Mg. St.

Brev bekräftande tilltänkt byggnation, Larsboda Dnr 2011-15589

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2018-07-31
MÅLNR: P 4806-18
AKTBIL: 2

Tage Molin
Klockelundsvägen 13
12363 Farsta
molle.m@live.com

Mark och miljödomstolen;
Stadsbyggnadskontoret
Bpx 8314
104 20 Stockholm

Bakgrund.

Jag är sedan tjugo år tillbaka bosatt på Klockelundsvägen 13 i Larsboda 2:2, under dessa år tillsammans med min fru har vi sett naturen på nära håll med all dess skönhet och djur och växter av olika arter föröka sig och oftast kommer djuren åter med ungar på våren. Tyvärr kan jag skönja en fara med att allt detta kommer att försvinna för gott på grund av de tilltänkta byggplanerna för området, detta är självklart ett hot mot naturen med allt för höga hus och en stor inflyttning som följd.

Nedan har jag listat en del av arterna listade i artskyddsförordningen.

1. Fladdermöss, fortplantar sig här, **fridlyst**
2. Hackspett, häckar i området, **fridlyst**
3. Åkergroda, som enligt lag är förbjuden att störa och har här sina fortplantningsområden, **fridlyst**
4. Brunand, häckar i området
5. Häger, **fridlyst**
6. Bäver, **fridlyst**
7. Eksticka, finns på ett flertal ekar i området
8. Ask, hotad och rödlistad

Liljekonvalj, blåsippa och orkideer, även dessa **fridlysta**.

Plantagen.

Oasen med sina 8000 kvm på Plantagen med unika barr och lövträd och i mitten en damm, som skapades av Trädgårds Direktören Harry Fahlström och även namn som Helge Lundström varit delaktig ett stort namn inom trädgårds anläggningar, invigdes 1984, har helt tagits bort utan en enda tanke på att detta är en helt unik plats, förbryllande och oacceptabelt.

Denna plats bör ses över av en botanisk expert, rustas upp och behållas.

Större brygga utanför Ulrikelunds vattenområde.

Det föreslås en större brygga för bad och fiske en liten bit ut från våran uteplats, detta kommer att medföra en olägenhet för oss med störande hög ljudnivå samt nerskräpning både sommar och vintertid.

Ett bra exempel på detta har vi redan på området runt Hökarängsbadet, det var ett fin plats tidigare men idag vistas man ogärna i detta område på kvällstid då detta blivit en sanitär

INKOM FSK
RECEPTIONEN

2018-07-09

Klockan: Sign:

Klockan: Sign:

13,31 / SB

olägenhet med gängbildning och droger, fylla samt vandalisering, bränder från lämnade grillar och även utanför de uppställda grillplatserna.

Jag har vid ett flertal tillfällen (trots obehaget) känt mig tvungen att släcka brinnande eldar kvälls och nattetid, ett obehag som vi absolut inte vill ha utanför våran uteplats.

Strandskyddet.

Har kommunen helt strukit ett streck över gällande strandskyddat område? Då man föreslagit byggnation på området vid nuvarande Plantagen och tidigare kolonilotternas område, redan ianspråktagen mark enligt kommunen, detta tycker vi bör synas lite extra och ifrågasätter detta.

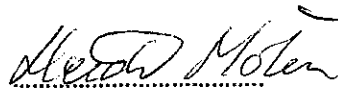
Trafik runt och i området.

Nynäsvägen är redan nu tungt trafikerad och många väljer därför Perstorpsvägen vid köbildning, detta har för oss som bor i området blivit ett problem då även denna väg är full av trafikanter och helt omöjlig att komma ut på.

Nu planeras det flera tusen nya bostäder i området vilket kommer att medföra en kaotisk situation för alla oss som bor i Larsboda området. Dessutom är det mycket tankbilar och liknande som transporterar farligt gods på Nynäsvägen, är det då helt genomtänkt att bygga bostäder så nära en stor väg med last på bilar som transporterar sådant gods.

Stockholm 2018-07-08

Tage Molin.

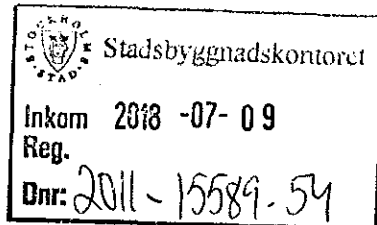

Heidi Molin.

Stockholm 2018-07-06

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

**Klagan avseende Detaljplan för Larsboda i stadsdelen Larsboda Dnr 2011-15589
avseende bostäder, förskola, lokaler för lager, service och parkering samt
upphävande av strandskyddet**

INKOM: 2018-07-31
MÅLNR: P 4806-18
AKTBIL: 3

**Mark- och miljödomstolen;
Stadsbyggnadskontoret
Box 8314
104 20 Stockholm**

Klagande:

Vidar Stensåsen
Kerstin Laurén Stensåsen
Klockelundsvägen 17
123 63 Farsta
jotunheimen@tele2.se

Bakgrund

Vi köpte vår fastighet 1996, en fastighet som blev till efter en avstyckning 1925 till fem fastigheter. Redan 1925 byggdes ett hus på tomten och de övriga fastigheterna hade likaså byggnationer nära strand. Att vi köpte vår fastighet var för att komma bort från betongförorterna till en plats som var naturskön med ett rikt djurliv och som fram till nu har klassats som ett område med högt kultur- och naturvärde. Vi hade aldrig satsat vårt allt i detta om vi hade förstått att kommunen hade som planer att totalt förstöra detta naturområde till en plats med höghus, garage, lokaler för lager och parkering. Att de nu vill överbefolka, ta bort strandskyddet och omvandla en naturparken rik på växter, flora och djurliv till en betongförort. Det är en alldeles unik natur miljö och på promenaden utmed naturstigarna möter man bl.a. vattensnok, bäver, grodor och paddor. Fågellivet är fantastiskt och kan liknas vid en tropisk trädgård och är ett känt fågelskådarområde. Kommunen vill nu förvanska miljön och omvandla detta till en stadspark där alla fridlysta arter hotas. Detta vill vi sätta stopp för och som vi ser det kan inte byggandet av nya bostäder just på denna plats vara nödvändigt då bostadsbyggandet kan tillgodoses utanför detta område.

Kommunen vill upphäva strandskyddet

De menar att marken redan är ianspråktagen av Plantagen och tidigare kolonilotter. Vi menar att det saknas skäl att upphäva strandskyddet. Enligt plankartan upphävs strandskyddet där huskroppar, förskolegård och gator placeras. Detta medför att

ANKOM FSK
RECEPTIONEN
2018 -07- 09

Klockan: 13,31

Sign: [Signature]

allmänhetens tillgång till strandzonen ytterliggare kommer att begränsas eftersom bl. a. parker, gångvägar och lekplatser kommer att anläggas. Vidare kommer även hemfridszoner att skapas kring de bostäder som uppförs. Bostäderna som uppförs är upp till sju våningar höga på en mark som vid en geoteknisk undersökning i samband med planarbetet har visat att markförhållandena inom planområdet består till stora delar av lera med en mäktighet upp till 8 meter vg se Stockholms stads granskninghandling sid 13 (70) sista stycket och sid 14. Det finns även en del lösa jordar i kombination med att planområdet lutar svagt mot Drevviken vilket skapar förutsättningar för stabilitetsproblematik och risk för skred. Det medför en stor effekt på närmiljön. Att bostäderna skulle behöva byggas just inom det aktuella området då det finns möjligheter att uppföra bostäderna, lagren, parkeringshusen på andra platser och att den planerade bebyggelsen är ett otillåtet ingrepp i naturen och stranden. Exempel på område som föreslås är Larsboda industriområde där SKANSKA inom kort avslutar sin verksamhet.

Detaljplanen strider mot strandskyddets syften och ett genomförande av detaljplanen förstör stora delar naturmark och området kring Klockelund då ytterliggare naturområden behöver tas i anspråk. De planerade ingreppen och att upphäva strandskyddet i detaljplaneområdet är inte förenligt med skyddsbestämlesernas syften (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt förarbetena ska det biologiska intresset väga lika tungt som det allemansrättsliga intresset vid strandskyddsprövning. Det är inte nödvändigt att behöva bygga så många och så höga byggnader på strandskyddad mark trots ett högt bebyggelsetryck med så hög bebyggelsepåverkan längs med stränderna.

Området är ett viktigt rekreationsområde för boende i Farsta, Sköndal och närliggande Huddinge kommun. Det är ett mycket artrikt naturområde och är känt bland fågelskådare där vi bl.a. har ett flertal fladdermusarter, hackspettar och rikt växtliv.

Enligt Stadsmuseets redovisning av kulturhistoriska värden ingår planområdet i ett **skyddsområde** kring Drevviken. Området beskrivs som en naturskön omgivning med kultur- och historiskt värdefulla kvarlevor av äldre torpmiljöer och det tidiga 1900-talets sommarhusbebyggelse. **Inom området skall stor hänsyn tas till såväl helhetsmiljöns som de enskilda byggnadernas kulturhistoriska värde vg se granskninghandling sid 17 (70).**

Enligt naturmiljöutredningen, ekologiska gruppen med naturvärdesinventering, Stockholms stads granskninghandling sammanfattas att området har särskild betydelse som livsmiljö för skyddsvärda arter och där området ligger vid ett huvudstråk för spridning av lövskog mellan Tyrestakilen och Hanvedskilen. Det är ett biologiskt mångfald och de kulturella ekosystemtjänsterna är viktiga för de närboende och bidrar med reglerande tjänster som luftrening, temperaturreglering, bullerreduktion och vattenreglering. De bedömer att **bebyggelsen påverkar befintliga spridningssamband negativt. Planen medför också intrång i ekmiljöer med högt naturvärde där en del av ekmiljöerna kommer att skuggas av husen.**

Detta innebär försämrade förutsättningar för ekarnas vitalitet och för värmekrävande arter, främst insekter och småkryp, knutna till ekarna. De gör även bedömningen att man måste anlägga miljöer för grodor i form av dammar och övervintringsplatser/"grodhotell"! Idag har de sina naturliga miljöer med platser för övervintring och förökelse, liksom även de vattensalamandrarna och paddorna av olika arter har.

Området har klarlagts av ESBO som livsmiljö för skyddsvärda arter i stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla områden. De säger att de ytor som tas i anspråk för bebyggelse utgör till stor del "gröna ytor" och har stor betydelse för spridningen mellan Hanvedenkilen, Tyrestakilen, Drevviken och Magelungen. För spridningen av arter inom området kommer hårdgjord mark och inte minst huskropparna, att utgöra ett mycket påtagligt fysiskt hinder för spridning. Insekter (exempelvis skyddsvärda arter knutna till ek) har ofta starkt begränsad flygförmåga och flyger relativt lågt över marken. Huskropparna kommer att utgöra en barriär för spridning av insekter och andra småkryp med begränsad flygförmåga. Bebyggelsen bedöms därför innebära negativa konsekvenser för spridning sedd i såväl större som mindre skala.

Arter listade i artskyddsförordningen:

1. **Åkergroda**; förbjudet att fånga, störa eller förstöra djurens fortplantningsområden
2. **Fladdermöss**; födosöker och fortplantar sig i området, mycket attraktivt område för fladdermöss
3. **Hackspett**; häckar i området, delar av detaljplaneområdet är också viktigt för artens födosök.
4. **Brunand**; häckar inom detaljplaneområdet
5. **Ask**; finns inom detaljplaneområdet och trädet är hotat och rödlistat
6. **Eksticka**; hotad och återfinns på ett flertal ekar inom området

Fridlysta arter

1. **Fladdermöss**;
2. **Grod- och kräldjur**; åkergroda, padda, vattensalamandrar och vanlig groda
3. **Orkidéer**
4. **Bäver**
5. **Blåsippa**
6. **Liljekonvalj**
7. **Häger**

En fridlyst art är skyddad med hjälp av lagstiftning och innebär oftast att man inte får plocka, fånga, döda eller på annat sätt samla in eller skada exemplar av arten. I många fall får man inte heller ta bort eller skada artens frön, ägg, rom eller bon. Fridlysta arter är listade i artskyddsförordningen och vi menar att detaljplanen strider mot detta.

Riskbedömning, brandskyddet

Vidare finns skäl att sätta sig in i de risker som framkommer med den planerade exploateringen av området. Den innebär att persontätheten utmed Nynäsvägen där det planeras för totalt 5000 nya bostäder ökar markant. En betydande förtätning påverkar samhällsriskerna i området. Med samhällsrisk avses den påverkan en olycka på vägen får mot hela omgivningen. Ju tätare bebyggelse som placeras utmed vägen, desto högre blir risken. Ur sammanfattningen från brandskyddslaget framkommer att underlaget utifrån det nationella snittet visar på en dubbelt så hög trafikmängd med farligt gods på aktuell vägsträcka, Nynäsvägen, jämfört med information erhållen från kameraövervakning. Inom studerade exploateringsområde planeras ny bebyggelse i huvudsak 35 meter från Nynäsvägen. Det innebär att det främst är olyckor med ämnen som kan leda till stora skadeområden som kan påverka den planerade bebyggelsen. Störst påverkan bedöms olyckor med brännbara gaser (gasol, naturgas) medföra men även bensin, diesel och råolja. Det är ämnen som transporteras från hamnen i Nynäshamn och dess raffinaderi, vilken nu även är under utbyggnad. Som exempel tagen ur sammanfattningen kan nämnas förslag på att *fönster och glaspartier mot Nynäsvägen utförs så att de är intakta vid en explosion med motsvarande 100 kg dynamit och inom 40 meter från Nynäsvägen ska glaspartier och fönster utföras så att de klarar en temperatur på 300 grader under ca 30 minuter.*

Nynäsvägen utgör en s.k. primär transportled för farligt gods, vilket innebär att Länsstyrelsen i Stockholms län rekommenderar att farligt gods transporteras denna väg, även genomfartstransporter rekommenderas ta denna väg. Det finns inga restriktioner för olika farliga godsklasser varför transporter av i stort sett samtliga farliga godsklasser passerar förbi det aktuella området.

Nynäsvägen är en motorväg med hastighetsbegränsning på 90 km/h 35 meter från närmaste tänkta fastighet, just där Nynäsvägen gör en svag kurva som är feldoserad och där många trafikolyckor sker. Eftersom Nynäsvägen är av riksintresse bör inga nya fastigheter byggas just där och inte 35 meter från motorvägen vilket bäddar för en katastrof om olyckan är framme. Vår fastighet ligger mer än 200 meter ifrån och bör ligga inom ett rimligt avstånd vid eventuell olycka med farliga gaser och bensin.

Betyder människors liv och hälsa så lite för vanliga människor som skall bo, leva och gå i skola och förskola här, att man bortser från de stora risker som denna detaljplan har? Nynäsvägen är av riksintresse och mängden farligt gods kommer att öka särskilt med tanke på den nya hamnen i Nynäshamn.

Trafiksituationen

"Byggbom orsakar trafikinfarkt". Vad händer när Stockholms stad prioriterar framkomlighet för kollektivtrafik, cyklisterna och fotgängarna? Vad händer på vägarna när Farsta och Sköndal växer med upp till 14.000 bostäder? Bygg infrastrukturen först-sedan husen. Som en lysande orm i mörkret ringlar kön med bilar på Nynäsvägen. I höjd med Farsta står den helt still och frustar ut avgaser i luften under rusningstrafik. Tyngdpunkt Farsta: 8000 nya bostäder, nästan en fördubbling jämfört med dagens bostadsbestånd. Stora Sköndal: 4000-6000 nya bostäder, Slakthusområdet vid Globen blir bostäder, Vegastaden: Där nybyggnation är påbörjad. Det ser ut som om politikererna gör saker i fel ordning. Området vid Klockelund skall mynna ut på Perstorpsvägen som idag avlastar Nynäsvägen i rusningstrafik. Med planerade bostäder i detta område kommer det att tillföra ca 7000 människor som skall förflyttas till olika platser. Redan idag är det enormt svårt att med bil ta sig ut på Perstorpsvägen för att sedan komma ut på Nynäsvägen där det råder stopp i rusningen. Inget finns planerat för att klara av det ökade trycket på trafiksituationen och i detaljplanen finns även inlagt lokaler för uthyrning av parkeringsplatser, hur tänkte dom här?

"Stressen föder dålig arkitektur och dålig planering". Förtätningen blir på bekostnad av folks livsmiljöer. I de planer som presenterats i aktuell detaljplan ser man att det handlar om tung exploatering och hus i en helt annan skala än de som redan existerar. Här dominerar byggbolagen med sina vinstintressen och politiker som skall lösa bostadsbristen och där tätheten och höjden och tjockleken på bostäderna lämnar många frågetecken. Det blir tydligt att det är en hög exploatering som vilar på ekonomiska och politiska intressen och grunder och inte på de naturvärden som man måste ta hänsyn till.

Större brygga utanför platsen för Ulrikelund/vattenområdet

I detaljplanen föreslås en större brygga för solbad och fiske. "Detta skulle förlänga parkrummet ut i Drevviken och gör att man kan uppleva vattenrummet utanför strandlinjens vassbälten". Problemet är att man bryter hemfridszonen för fastigheterna Larsboda 2:2, 2:3, 2:4 och 2:5. Det är med stor oro vi ser framför oss att den lugna viken utanför oss med all den artrikedomen som finns kommer att bli oerhört störande. Det kommer att bli en sanitär olägenhet med festande, nedskräpande och höga ljudnivåer. Redan badplatsen på Hökarängsbadet är av en sanitär olägenhet med framförallt nedskräpning, fylla och vandalisering. Skall vi ha detta mer eller mindre i vår trädgård/strandlinje? I en bättre värld där människor tar ansvar för skräp och ljudnivåer skulle det säkert fungera men vart i landet finns detta? Idag ser vi hur man skräpar ned, bränner, festar, narkotikahandel och vanliga människor som inte vågar vistas kvällstid på Hökarängsbadet. Kommunen har idag ingen som helst möjlighet att hålla det rent, sköter inte soporna, kan inte hålla brottslighet med narkotikaaffärer borta, hot om våld, bränder, vandalisering och en

förskräcklig nedskräpning. Planen är mer ett uttryck för önskemål och drömmar om en ny "Kardemummaby" dvs i sagornas värld. I verkligheten är det varken genomtänkt eller genomförbart och en solklar fantasi i ett område som är naturskönt och ligger i ett vattenområde med flertalet arter som är skyddade. Stadsbyggnadskontorets bedömning att planförslaget bedöms förbättra förutsättningarna för det rörliga friluftslivet och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv inom strandskyddsområdet håller vi inte med om, tvärtom.

Landskapsbild/stadsbild

Stadsbyggnadskontoret beskriver i sin granskninghandling på sid 59 (70) att landskapsrummet kommer att förändras och präglas av tät bebyggelse och verksamheter. Perstorpsvägen blir ett **stadstråk** som löper genom området och naturmarken vid vattnet får en karaktär av park. Planförslaget bedöms öka skyddet för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och områden inom planområdet.

Ur vårt perspektiv är det precis tvärtom. Från strandskyddat område med naturstigar, viktigt rekreationsområden till en stad vid vattnet. Hela den kulturhistoriska miljön förvanskas och förstörs och vem vill ha en park i ett naturområde med dess specifika arter och skönhet?

Buller

I granskningsutredning sid 61, 62 (70) skall man ta fram vissa bullerdämpande åtgärder där man även beskriver att gemensamma uteplatser bl.a. den pedagogiska uteytan mellan gårdarna skall bullerdämpas. **Denna uteyta behöver tak med ljudabsorbent för att erhålla högst 50 dB.** Skall barnen leka under tak på den pedagogiska uteytan? Vilken miljö är det man erbjuder barnen som istället skulle få möjlighet att njuta av naturen på ett för dem mer pedagogiskt sätt dvs lära sig av naturen, dess växtlighet, arter och det unika i att faktiskt vara i en riktig natur. I nästa mening menar stadsbyggnadskontoret att parken och bostadsområdet ger ett varierat innehåll med en större lekplats och ytor för barn att mötas och vara tillsammans på (under tak)?

Hemfridszon

På sidan 68 (70) skall marken utanför fastigheterna bli allmän mark och närmaste "stadsvilla" om fyra våningar kommer att ligga synnerligen nära vår tomtgräns. Det kommer att **medföra betydande olägenhet för oss med en insyn och skuggning av vår tomt.** Utöver fyra våningar måste marknivån höjas med flera meter på grund av den lera som tidigare beskrivits. Vi upplever det som oerhört kränkande och hänsynslöst där man omvandlar idyllen till betongstad och där vi skall ha människor sittandes på sina balkonger för att iakttä vad vi äter till frukost. Man försämrar vår livskvalitet liksom för alla djur och arter samt människor som bor här och för de människor som vill vistas i naturen.

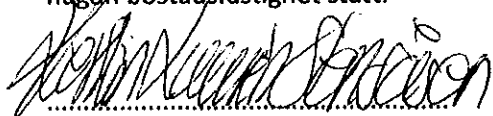
Varför skall man så totalt förstöra detta område till en "gräddhylla" i Farsta. Där man kilar in hus mellan Nynäsvägen och stranden som man nu helt raserar. Det skall inte finnas någon orörd natur, det sista grönområdet i Stockholms kommun man som nu helt skall förstöra, ett så tidigare viktigt kultur- och naturhistoriskt område.

Sammantaget överklagar vi detaljplanen och upphävandet av strandskyddet

Kommunens behov av tätortsutveckling och intresse av att bygga bostäder kan tillgodoses utanför aktuellt område. Kommunen har gott om platser för att bygga och skall inte ske inom strandskyddsområdet varför de kan välja annat område. Att kommunen genom avtal har bundit upp sig för att bygga bostäder inom det aktuella området skall sakna betydelse vid bedömningen när intresset kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet, som tidigare nämnts menar vi att Larsboda industriområde är en lämpligare plats. Där kommer SKANSKA inom kort att upphöra med sin verksamhet, det ligger nära både pendeltåg och T-bana samt naturskönt vid Forsaån mellan sjöarna Drevviken och Magelungen.

Vidare har man tidigare på området haft planen att bygga i mindre omfattning, radhus i två våningar och utanför strandskyddet. Det har vi inget emot och det skulle även falla väl in i denna miljö med små villor och en värdefull miljö som bör tillvaratas enligt artskyddsförordningen.

Staden menar att strandskyddet skall upphävas då man tidigare haft kolonilotter med odling och Plantagen för trädgårdsförsäljning, dessa är nu uppsagda och Plantagens byggnad skall rivas vilket inte skall medföra att strandskyddet upphävs. Odiarna har fått en ny plats att odla blommor och grönsaker på och där har aldrig någon bostadsfastighet stått.

Kerstin Laurén Stensåsen

Vidar Stensåsen